

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructæ

De Provisione Et Obtentione Beneficiorvm

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

98. An, & qualiter patronus præsentare possit, dum beneficium adhuc est plenum, seu ad vacaturum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74485](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74485)

stant. Trid. *sess. 25. c. 9.* unde administratio gazophylacii, non ad patronum, qui Ecclesiam vel capellam fundavit, sed ad Rectorem & ministros Ecclesiae, vel ab ipso rectore deputatos pertinet. Pirh. *ibid.* citans Laym. *Th. Mor. l. 4. Tr. 2. c. 13. n. 11.* praecipit item Trid. *sess. 24. c. 3.* ut patroni visitationi ornamentorum Ecclesiae aut bonorum stabiliu seu fabricarum proventibus se non immisceant, nisi quatenus id eis ex institutione ac fundacione competit: ait tamen Laym. *ad cit. c. sicut. n. 3.* quod, cum titulus administrationis in temporalibus tempore vacantis praeturae vel beneficii absolute cadere possit in patronum, etiam laicum, ecclesiae, difficile is ei auferri possit, si fundetur in consuetudine immemorialis; ita tamen, ut ea administratio sive perceptio fructuum non cadat in gravamen Ecclesiae, quam ob rem tales patroni alique vendicantes sibi tale jus administrationis curare debent, ne bona vacantis Ecclesiae alienentur; atque in hujus rei testimonium conficere inventarium rerum praesentium; item abstinere a perceptione fructuum, qui maturi necdum sunt, seu quorum percipiendorum tempus nondum advenit, quales v. g. sunt sylvae caeduae, quae tempore vacationis non sunt in eo statu, ut caedi debeant. Ac denique fructus ac redditus, qui eo tempore proveniunt, successori in beneficio retinere. Ita fere Laym.

Questio 96. Quid possit patronus circa ponendum custodem instituendum vel destituendum Rectorem, & disponendum de beneficio, ac demum circa praecipendum Rectori?

Respondeo ad primum: non posse patronum laicum (nisi forte id habeat ex speciali privilegio Papae vel consuetudine legitime praescripta) ponere custodem vel oeconomum Ecclesiae. Laym. *ad c. cum nos. de off. jud. ordin. n. 4.* citans Jo. And. *ad id. c. n. 5.* posse tamen id patronum Ecclesiasticum; eod quod is Ecclesiam beneficiove vacante reddituum custodiam & administrationem habeat: ex eo enim jam etiam oconomum seu reddituum administratorem ibi constituere possit, tenet Laym. citans Abb. *in cit. c. cum nos. n. 8.* & Jo. And. *ubi ante:* quamvis contrarium etiam de patrono Ecclesiastico sentiat. Lott. *cit. q. 11. n. 68.*

2. Respondeo ad secundum: rectorem beneficii, maxime curati, nullatenus instituere potest patronus, etiam Ecclesiasticus; sed solum praesentare ab Ordinario instituendum; multoq; minus illum destituere. Laym. *ad c. sicut. de elect. n. 2.* Barb. *juris Eccles. l. 3. c. 12. n. 207.* juxta *c. sicut. de suppl. neg. prae. & c. praeterea. h. t.* Unde, si velit praesentare, ut destituatur is, qui beneficium obtinet, adversatur illi manifestus defectus potestatis: absurdum enim est, cum mutatione voluntatis ipsius patroni mutare etiam rectorem beneficii. Lott. *l. 2. q. 6. n. 3. & 4.*

3. Respondeo ad tertium: non potest patronus, etiam Ecclesiasticus, concedere aut liberè conferre Ecclesias aut beneficia, in quibus jus patronatus habet. *c. transmissa. h. t.* Sed neque concessio seu collatio facta a patrono, etiam Ecclesiastico, vim praesentationis habet, ut expresse colligitur ex *cit. c. transmissa* Pirh. *h. t. n. 28.* Unde Episcopus vel alius, ad quem spectat institutio, non debet admittere literas praesentationis, in quibus patronus sive Ecclesiasticus, sive laicus se vocat collatorem beneficii, vel concessionem vel collationem sibi competere, qualis mos obtinet in quibusdam diocesisibus germa-

nix, qui aboleri deberet; cum ex abusu vocabulorum facile sequatur etiam abusus potestatis, maxime in laicis. Pirh. *ibid.* citans Abb. *in c. cum autem. h. t. n. 5.*

4. Respondeo ad quartum: patronus, etiam Ecclesiasticus, v. g. Abbas, monasterium, vel capitulum collegiatum nihil circa curam plebis & Sacramentorum administrationem rectori instituto praecipere potest, sed Episcopo denunciare debet, si officium male administraret. Laym. *loc. cit.*

Questio 97. Quid possit patronus circa electionem Praelati in ecclesia collegiata vel conventuali.

Respondeo primò: non permittitur, ut patronus laicus una cum Clericis tractatui electionis se immisceat, argumento *c. 1. & c. sicut. & c. sacrosancta. de Elect. Laym. in c. cum terra. de elect. n. 5.* consuetudine tamen & fundacione constitui potest, ut patronus laicus ad electionem praelati vocandus sit, non ut electionis tractatui se interponat, sed ut sua praesentia & auctoritate clericorum liberam & canonicam electionem defendat. Laym. *ibid. n. 6.* atque ita sustineri potest per consuetudinem & privilegium, vel per fundacionis literas, ut mors praelati nuntiari debeat patrono laico, ut consensus ejus vel potius parrocinium ac defensio petatur ad novam electionem juxta canones celebrandam. Laym. *ibidem n. 7.* remittens ad Gregor. Tholos. *de elect. c. 19. n. 15.*

2. Respondeo secundò: potest etiam fundator sibi & successoribus patronis, interveniente auctoritate & consensu Episcopi, reservare jus factae jam electioni consentiendi, vel etiam interveniendi in electione sine suffragio per modum consulutionis. Lott. *l. 2. q. 6. n. 64.* citans Innoc. *in rub. de jure patr. n. 3.* De cetero fundator, multoq; magis patronus successor, sive praesentat jus praesentandi, sive simplicem concursum in jure eligendi, praesentatio habet a pertam juris resistentiam; nam praesentationi repugnat ipsa natura beneficii electivi, interveni autem in electione lex ipsa majori vi resistit; cum jus eligendi non possit cadere in laicum, juxta *c. sacrosancta. de Elect.* redundatque illud in dispendium libertatis Ecclesiasticae, sive agatur de praetura seculari, sive regulari. Lott. *loc. cit. a n. 52.* Unde tamen non sequitur, non posse fundatorem laicum acquirere patronatum in Ecclesia conventuali citra privilegium Apostolicum; etsi enim hunc unum fructum jus patronatus consistentem in praesentatione vel electione praelati non consequatur citra dictum privilegium, consequitur tamen sine illo jus ipsum patronatus in substantia, & prout est quid individuum, etsi respectu juris praesentandi, quod alias est unum ex consecutivis ad illud modificatum; quin & consequitur jus patronatus quod ad alias quoscunque illius effectus, puta, honorem, praesentiam, alimentorum receptionem; jus etiam praesentandi ad praebendas, aliaque beneficia inferiora ab ipsa praetura. Lott. *loc. cit. n. 50. & 65.*

Questio 98. An, & qualiter patronus praesentare possit, dum beneficium adhuc est plenum, vel ad vacaturum?

Respondeo ad primum: dum beneficium adhuc est plenum, seu non vacat, patronus habet quidem potestatem praesentandi in habitu, sed non in actu, sive habet potestatem hanc ligatam. Corrad.

rad. l. 4. c. 6. n. 33. Lott. cit. q. 6. n. 2. citans Lamb. l. 2. p. 1. q. 6. a. 1. n. 2. Barb. juxta c. ult. de concess. preb. non enim potest presentare, ut destituatur rector obtinens beneficium, ut dictum supra. Si autem velit prevenire vacationem, ita ut presentatio sortiatur effectum post cessum vel decessum, hoc ipsum repugnat textui c. 2. & c. ex terrore. de concess. preb. aliisque juribus votum captandæ mortis ubique desistantibus. Et licet respectu presentantis videatur cessare consideratio hæc; nihilominus respectu presentati impossibile est separare hujusmodi votum & ambitum, ut ait Lott. n. 7. citans Roland. vol. 1. cons. 47. n. 53. & Rotam.

2. Secus tamen est, si patronus existimavit beneficium vacare; nam ubicunque succedit vacatio, si ipse patronus presentationem promoveat, petendo institui presentatum, actus hic habet vim novæ presentationis; quin & si non ipse, sed qui prius, nempe adhuc pleno beneficio fuit presentatus pro eadem institutione, insistat, censetur etiam id facere in vim mandati ejusdem patroni. Lott. cit. q. 6. n. 19. & 20. citans aliquot Rotæ decis. atque ita ipsam quoque presentationem, quæ à principio nulla erat, convalescere à die veræ vacationis, ait Corrad. l. 4. c. 6. n. 30. ex Mareschot. var. resol. l. 2. c. 33. n. 6. nisi tamen probetur patroni mutata voluntas, quæ ex actu etiam nullo declaratur, & ideo, si de mutatione non appareat, illa videtur durare; nec voluntatis mutatio præsumitur: ac præterea præsumendum est, patroni voluntatem mutatam non fuisse. Corrad. ibid. citans Paris. de resignat. l. 9. q. 25. n. 16. & sic illa patroni voluntas, qui illam non mutavit, declaratur factis potius quam verbis, cum post dictam vacationem noluit alium presentare, quàm jam presentatum. Corrad. ibidem. Unde neque in hoc casu suffragari ei potest consensus seu auctoritas ordinarii. Idem loc. cit. n. 5. & 6. citans Greg. decis. 420. n. 4. Quod si autem patronus non presentet, sed promittat alicui, se eum presentaturum in casu futuræ vacationis; quia nihilominus ex hoc actu æquè inducitur votum captandæ mortis, non excusandum illum à peccato mortali, ait Lott. n. 9. & c. Spino. detestam. gl. 4. n. 102.

Questio 99. Quid possit patronus quò ad constituendum procuratorem in ordine ad presentandum?

1. Respondet primò Corrad. l. 4. c. 2. n. 23. ex Læpo alleg. 88. & Roch. v. honorificum q. 5. n. 23. & n. 4. quòd patronus possit, etiam si non fuerit impeditus, presentare per procuratorem, & cessante fraude valida sit talis presentatio facta in vigore mandati; cum id non reperitur à jure prohibitum; requiri autem speciale mandatum, cum presentatio sit quædam donatio; ad quam requiritur speciale mandatum, juxta c. fin. de off. vic. in 6. quòdque procurator infra tempus datum ad presentandum debeat exhibere dictum mandatum, vel patronus factam à procuratore presentationem ratificare, aliàs presentationem remanere invalidam, ut Vivian. l. 6. c. 5. n. 5. posse nihilominus in termino dicti temporis fieri productionem verbalem, cum clausula animo exhibendi, & postmodum extra terminum fieri productionem realem, de cetero.

2. Respondet secundò: non tantum possunt, sed & consulti absentibus, vel peregre profecturis patronis, ut procuratorem constituant, qui occurrente vacatione possit presentare. Lott. l. 2. q. 14. n.

P. Leuren. Fori Benef. Tom. II.

42 estque hoc intelligendum de patrono longè absente à beneficio aut peregrè recessuro, ut verisimiliter dubitari possit, quòd beneficium sit vacaturum in ejus absentia, Lott. l. 2. q. 6. n. 10. dicens in eo omnes convenire, posse ab eo institui procuratorem, non solum, si plura sint beneficia, in quibus habeat jus patronatus, sed etiam, si unum tantum: citat pro hoc Jo. And. & Imol. in c. ult. de concess. preb. & Lamb. l. 1. p. 2. q. 4. n. 3. Et si ut Jo. And. adhuc magis excludatur fraus omnis, dum eundem procuratorem constituit ad omnia sua negotia: Id tamen necessarium non est, dum est justa causa absentia, & plura sunt beneficia ejusdem juris patronatus, sed solum, ubi unicum tantum esset beneficium. Lott. cit. q. 6. n. 11. juxta Abb. in cit. c. ult. n. 6. Corrad. l. 4. c. 6. n. 34.

3. Respondeo tertio: etiam dum patronus habet justam causam absentia, constituere non potest procuratorem, ad presentandum (intellige in casu futuræ vacationis) certam personam, dum beneficium adhuc plenum est; eò quòd tunc recurreret eadem ratio inductiva voti captandæ mortis, cujus præsumptio constituitur in ista spe. Lott. n. 12. citans Verall. decis. 282. n. 2. p. 1. Rotam in una Pampilon. parochiali. 27. Maji. 1595. de qua vide Garc. p. 10. c. 1. n. 22. & Mareschot. var. resol. l. 2. c. 33. n. 1.

4. Respondeo quarto: dum nulla iubeat necessitas, aut justa causa absentia, patronusque non habet, nisi in uno beneficio jus patronatus, constitutio procuratoris est invalida; etiam si constituat ad presentandum ad omnia; dispositio namque et si generalis resolvitur in specialem, ubi non potest verificari, nisi in una specie Lott. n. 13. & 14. citans præter plures alios Paris. cons. 53. n. 12. volum. 3. Secus tamen est, dum habet plura beneficia sibi obnoxia; eò quòd data pluralitate beneficiorum, & non designata persona, quæ presentari debeat, excludetur penitus votum captandæ mortis, Lott. n. 16. citans Lamb. l. 2. p. 1. q. 4. n. 9. Idem tenere necesse est Joan. Andream, dum is in cit. c. fin. n. 3. dicat, id maxime procedere, dum patronus habet justam causam absentia, & adhuc magis, si eundem constituat procuratorem omnium negotiorum; siquidem natura hujus dictionis maxime, solum est, exprimere causam minus dubitabilem in ordine ad magis dubitabilem, ut Lott. n. 17. juxta Abb. Imol. & c.

5. Respondeo quinto: quòd si procurator constitutus ad presentandum pleno adhuc beneficio, is abstinens ab executione hujus sibi dati mandati, non valebit postmodum subsecutâ vacatione in vim illius mandati presentare; eò quòd illico mandato, hujusmodi concessio, fuerit ejus effectus consummatus in inductione captandæ mortis. Lott. n. 10. posse tamen fundatorem adjicere conditionem de consensu Ordinarii in limine foundationis, quòd patronus possit presentare, vel constituere procuratorem ad presentandum, antequam beneficium vacet, cessante etiam absentia ipsius patroni, tradit Corrad. l. 4. c. 6. n. 35. juxta decis. Rotæ.

6. Respondeo sexto: in casu primo, dum nimirum patronus legitime absens validè constituit procuratorem, ea hujus mandati vis est, ut etiam si postea ignoretur, ubi sit patronus, ita ut illius vita revocetur in dubium, semper prævaleat præsumptio vitæ usque ad 100. annos. Lott. l. 2. q. 14. n. 43. cum satis sit ostendi, eum vixisse tempore concessi mandati, ut vita præsumatur, Lott. n. 44. juxta binas Rotæ decis. Unde etiam, dum cum hæreditate defertur patronatus alicui absentia, qui nesciatur,

E

ubi